

मेट्रो सेवा सुरक्षेच्या उल्लंघनासंबंधित
Standard Operating Procedure (SOP)
प्रणालीनुसार कार्यवाही करण्याबाबत
आणि केलेल्या कार्यवाहीचा मासिक
अहवाल सादर (ATR) करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : एमआरडी-३३२५/ प्र.क्र.६४/नवि-७

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

४ था मजला, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

दिनांक : २६ मार्च, २०२५.

संदर्भ : उप सचिव, गृह मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. VI-२३०१४/३९/२०२५/VS(CFN ३७३५६३८) दि. २०/०२/२०२५ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :

गृह मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या क्षेत्रीय संकट व्यवस्थापन (sectoral crisis management plan) योजनेतर्गत मेट्रो सेवा सुरक्षेच्या उल्लंघनासंबंधित Standard Operating Procedure (SOP) प्रणाली तयार करण्यात आली आहे. मेट्रो रेलच्या Standard Operating System (SOP) प्रणालीचा उपयोग मेट्रो रेल्वेच्या कार्यप्रणालीचे संचालन आणि व्यवस्थापन करण्यासाठी केला जातो. या प्रणालीचा उद्देश मेट्रोच्या कार्यक्षमतेला सुधारणे आणि प्रवाशांच्या सुरक्षिततेची खात्री करणे आहे. मेट्रो रेल्वेच्या Standard Operating Procedure (SOP) प्रणालीचा उपयोग अपघात व धोके टाळणे, नियंत्रण, सुरक्षितता, तांत्रिक देखभाल, प्रवाशांना संकटकाळी तात्काळ मदत उपलब्ध करून देणे आणि आपत्कालीन परिस्थितींमध्ये त्वरित प्रतिसाद देण्यासाठी करण्यात येतो. मेट्रो प्रणालीचे कार्यचालन व देखभाल करणाऱ्या संस्थांनी Standard Operating Procedure (SOP) प्रणालीचा अवलंब करणे क्रमप्राप्त ठरते. या संदर्भात केंद्र शासनाने तयार केलेल्या Standard Operating Procedure (SOP) प्रणाली व कार्यवाहीचा अहवाल (ATR) संदर्भात दि. २० फेब्रुवारी, २०२५ रोजी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना यापुर्वीच दि. १३ मार्च, २०२५ रोजीच्या पत्रान्वये पाठविण्यात आलेल्या आहेत. त्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे सूचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

शासन परिपत्रक :

गृह मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या क्षेत्रीय संकट व्यवस्थापन योजनेचा (Sectoral Crisis Management Plan, २०२२) चा एक भाग असलेल्या मेट्रो सेवा सुरक्षेच्या उल्लंघनासंबंधित Standard Operating Procedure (SOP) प्रणाली नुसार संकट व्यवस्थापन समिती (CMC) ची स्थापना, राज्य

आणि जिल्हा संकट व्यवस्थापन गट, मॉक ड्रिल आयोजित करणे, सुरक्षा ऑडिट करणे आणि प्रशिक्षण आयोजित करणे इ. कार्यवाही करण्यात यावी. मेट्रो सेवा सुरक्षेच्या उल्लंघनासंबंधित Standard Operating Procedure (SOP) प्रणाली नुसार करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा नियमित आढावा सचिव (सुरक्षा), कॅबिनेट सचिवालय, भारत सरकार यांच्या मार्फत घेण्यात येणार आहे, त्या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीचा मासिक अहवाल (ATR) गृह मंत्रालय (IS-I Division/VIP Security Unit), भारत सरकार यांना आणि शासनास नियमितपणे सादर करण्यात यावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२५०३२६१४५५०१८६२५ असा आहे. सदरहू शासन परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(विजय चौधरी)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

१. अपर मुख्य सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
२. महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई.
३. महानगर आयुक्त, पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, पुणे.
४. व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि., मुंबई-४०००५१.
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि., मेट्रो भवन, नागपूर-४४००१०.
६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि., पुणे-४००००५.
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महामुंबई मेट्रो (M-३) संचलन महामंडळ मर्यादित, मुंबई-४०००५१.
८. सह सचिव (नवि-७), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
९. निवडनस्ती (नवि-७)